

Miljödepartementet
Mattias Loberg
103 33 Stockholm

Stockholm den 25 november 2014

Yttrande avseende Vattenverksamhetsutredningens slutbetänkande SOU 2014:35 Ärende M2014/1451/Nm

Sveriges Bergmaterialindustri ("SBMI"), vars medlemsföretag producerar bergkross, naturgrus och återvunnet inert material för bygg- och anläggningsändamål, vill poängtera att utredningens förslag får stor återverkan på tillståndsprövningen för medlemsföretagens verksamheter.

Undantagsregeln i 11 kap. 12 § miljöbalken – gällande rätt

I dagsläget provas berg- och grustäkter i huvudsak i enlighet med bestämmelserna i 9 kap. miljöbalken samt miljöprövningsförordningen (2013:251). I senare tids prövningar har dock frågan om berg- och grustäkter även fordrar tillstånd enligt 11 kap. miljöbalken varit i fokus, vilket har berört undantagsregeln i 11 kap. 12 § miljöbalken. Undantagsregeln har sitt ursprung i 4 kap. 2 § vattenlagen (1983:291) och lydelsen är i stort densamma idag som den var då vattenlagen infördes.

Undantagsregeln innebär att täktverksamheter där verksamhetsutövaren kan visa att verksamhetens eventuella påverkan på vattnet inte har negativ inverkan på allmänna eller enskilda intressen, inte behöver ansöka om tillstånd enligt 11 kap. miljöbalken. Det är verksamhetsutövaren som har bevisbördan för att undantagsregeln är tillämplig och beviskravet är högt ställt.

I dagsläget kan en ansökan om täktverksamhet, där verksamhetsutövaren har uppfyllt beviskravet i 11 kap. 12 § miljöbalken, således lämnas in till någon av de miljöprövningsdelegationer som finns på landets länsstyrelser. Det borgar för regional förankring, vilket är eftersträvanvärt. Vidare borgar tillvägagångssättet för att huvuddelen av landets täktverksamheter får den rättssäkerhet som är önskvärd, i och med att deras tillståndsbeslut kan överklagas till mark- och miljödomstolarna, d.v.s. utan krav på prövningstillstånd.

Vattenverksamhetsutredningens förslag

Vattenverksamhetsutredningen föreslår att undantagsregeln i 11 kap. 12 § miljöbalken ska tas bort. Vidare föreslår utredningen att bortledning av grundvatten ska ha prövningsnivå A eller C enligt Bilaga 4 till utredningen. Det kommer således att vara antingen anmälningspliktigt eller tillståndspliktigt att leda bort grundvatten. Miljöprövningsdelegationerna föreslås pröva anmälningsärendena och mark- och miljödomstolarna ska fortsatt utgöra prövningsmyndighet för tillståndsärendena.

SVERIGES BERGMATERIALINDUSTRI

Tel 08-762 62 26 • kansliet@sbmi.se • www.sbmi.se

Box 55684, SE-102 15 Stockholm

SBMIs inställning till föreslagna ändringar

SBMI anser inte att undantagsregeln i 11 kap. 12 § miljöbalken ska tas bort. Åtgärden bedöms få långtgående konsekvenser då flertalet av de täktverksamheter som idag inte bedöms ha tillräckligt stor omgivningspåverkan för att vara tillståndspliktiga enligt 11 kap. miljöbalken, kan bli tillståndspliktiga. Därmed kommer de att prövas i mark- och miljödomstolarna i första instans.

SBMI kan inte se att det finns skäl för ett sådant förfarande, dels med tanke på dess processuella konsekvenser, dels med tanke på att det inte bedöms medföra någon positiv miljöpåverkan. Bevisbördans placering i 2 kap. miljöbalken gör att omgivningspåverkan från täktverksamheterna prövas redan idag, såväl inom ramen för 9 kap. miljöbalken som vid en eventuell tillämpning av undantagsregeln i 11 kap. 12 § miljöbalken. Om undantagsregeln inte bedöms vara tillämplig måste verksamhetsutövaren dessutom söka tillstånd enligt 11 kap. miljöbalken.

Den sammantagna omgivningspåverkan prövas således inom ramen för dagens regelsystem.

Något om handläggningen och dess balanser

SBMI har goda erfarenheter av mark- och miljödomstolarnas rättsliga arbete, men dålig erfarenhet av dess handläggningstider. Om utredningens förslag att utmönstra undantagsregeln i 11 kap. 12 § miljöbalken blir verklighet kan SBMI konstatera att många av de täktärenden som idag beslutas av miljöprövningsdelegationerna kommer att flyttas till mark- och miljödomstolarna. Om detta sker utan en allvarligt menad resursförstärkning på de fem mark- och miljödomstolarna kommer handläggningstiderna att öka avsevärt, vilket är förödande för materialförsörjningen till kommande bostadsbyggnationer och infrastrukturprojekt. SBMI noterar även att Svea hovrätt redan poängterat det anförda, om än främst med avseende på alla de omprövningsmål som kan förutses om utredningens förslag genomförs.

Sammanfattningsvis måste konsekvensen av de föreslagna förändringarna i lagstiftningen utredas mera noggrant. Vidare måste medel för resursförstärkning tillföras i god tid före genomförandet av en eventuell förändring av lagstiftningen på det sätt som föreslagits. Det anförda gäller såväl mark- och miljödomstolarna som Mark- och miljööverdomstolen, med tanke på materialförsörjningens stora samhällsbetydelse samt att tillstånd att bedriva täktverksamheter är frekventa omprövningsmål.

Med vänliga hälsningar

SVERIGES BERGMATERIALINDUSTRI

Björn Strokirk
Verkställande direktör